

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка**

Факультет педагогіки, психології та мистецтв

Кафедра дошкільної та початкової освіти

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри**

 Наталка КОТЕЛЯНЕЦЬ

«19» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Освітня програма: Дошкільна освіта

Форма навчання: денна / заочна

2024–2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта (2021 р.)

Розробники: професор, доктор педагогічних наук Радул Ольга Сергіївна

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри дошкільної та початкової освіти

Протокол від 19 серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри

Н. В. Котелянець

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. ЦДПУ імені В. Винниченка, 2024. с.

□ Радул О. С., 2024 рік

□ ЦДПУ імені

В. Винниченка, 2024 рік

1.ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання _____ (назва)	Спеціальність: 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки	
		4-й	3-4
Загальна кількість годин – 120	Освітня програма: 012 Дошкільна освіта	Семестр	
		7-й	6-7
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		30 год.	10
		Семінарські	
		30 год.	10
		Лабораторні	
	год.		год.
	Самостійна робота		
	60 год.	100	
	Індивідуальні завдання:		
	год.		
Вид контролю:			
Екзамен	екзамен		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У системі підготовки педагогічних кадрів у галузі дошкільного виховання історія дошкільної педагогіки займає одне з провідних місць. Історія дошкільної педагогіки як навчальна дисципліна є необхідною ланкою формування цілісного уявлення майбутнього педагога про свою професійну діяльність вихователя.

Основні завдання:

- оволодіння студентами знаннями про історичний шлях розвитку дошкільної педагогіки – станом виховання дітей дошкільного віку на різних етапах розвитку людства, найважливішими педагогічними ідеями і теоріями;
- розширення історико-педагогічного кругозору, ерудиції;
- вироблення у студентів історичного підходу до розуміння педагогічних явищ і теорій;
- формування у студентів усвідомлення значимості дошкільного виховання у розвитку суспільства, ролі обраної професії та власного професіоналізму у вихованні дітей дошкільного віку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Загальні	фахові
КК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов. КЗ2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	КС1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації. КС2. Здатність до розвитку і дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага). КС3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку. КС7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

<p>К33. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>К37. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>К38. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>	<p>КС19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.</p>
--	--

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН9. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПРН12. Будувати цілісний освітній простір з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта праці.

ПРН13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПРН14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПРН15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Розвиток теорії і практики

дошкільного виховання до початку XIX ст.

Виховання в первісному суспільстві. Роль жінки у вихованні. «Жіночий» і «чоловічий» дім. Громадське виховання у первісному суспільстві. Методи виховання.

Виховання і педагогічні за часів рабовласництва та середньовіччя. Педагогічні погляди давньогрецьких філософів на виховання малих дітей (Платон, Аристотель, Квінтіліан). Платон про державні дошкільні заклади.

Педагогічні ідеї гуманістів та ранніх утопістів в галузі дошкільного виховання (Ф. Рабле, М. Монтень, Т. Мор, Т. Кампанелла). Громадське і сімейне виховання.

Формування народної педагогіки українців. Народна педагогіка про виховання малих дітей. Періоди у житті дитини. Роль сім'ї у вихованні дитини. Піклування батьків про дітей. Особливості виховання малої дитини до 7 років

(етапи баяння, пестування, помічний). Гігієнічне виховання. Фольклор у вихованні малих дітей. Ігри та іграшки дітей. Оберігальна сутність народної педагогіки

Освітня діяльність та педагогічні погляди представників західноєвропейської педагогічної науки XVII–XVIII ст. в галузі дошкільного виховання. Виділення педагогіки в самостійну галузь.

Педагогічна концепція *Я. А. Коменського*. Ідеї Пансофії, Пампедії. Вікова періодизація та система шкіл. Виховання малої дитини. «Материнська школа». Значення сімейного виховання.

Педагогічна погляди *Д. Локка* на виховання малої дитини. «Думки про виховання». Особливості фізичного, морального виховання. Місце іграшок у вихованні дитини. Розвиток дитячої допитливості.

Епоха Просвітництва. Педагогічні погляди *Ж. Ж. Руссо*. Теорія природного й вільного виховання. Педагогічний роман «Еміль або про виховання». Періодизація життя дитини. Виховання малої дитини. Вимоги до вихователя.

Й. Б. Базедов. «Елементарне керівництво». Роль батьків у вихованні дітей. Навчальна година.

Освітня діяльність та педагогічні ідеї *Й. Г. Песталоцці*. Мета й завдання виховання. Виховання дітей бідних. Роль матері. Особливості знайомство з навколишнім середовищем за допомогою тіла дитини.

Освітня діяльність та педагогічні погляди утопістів *Р. Оуена*, *Ш. Фур'є* в галузі дошкільного виховання. Створення Оуеном перших дошкільних установ. Зміст і методи виховання в них. Вимоги до вихователів. Фур'є про державні дошкільні заклади.

Вітчизняні діячі XVI–XVIII ст. про сімейне виховання. «Заповіт» *В. Загоровського* (1576 р.), «Про виховання чад» (1609); «Обід душевний» і «Вечера душевна» *С. Полоцького*, «Вдячний Єродій» *Г. Сковороди*.

Розділ 2. Історія дошкільного виховання у XIX–XX ст.

Педагогічна діяльність і теорія виховання дитини Фрідріха Фребеля. Освітня діяльність Фребеля. Поява назви «дитячий садок». Теорія розвитку дитини. Педагогіка і методика виховання в дитячому садку. Система ігор і занять з дітьми дошкільного віку. «Дари» Фребеля. Праця «Дитячий садок».

Нова педагогіка кінця XIX – першої третини XX ст. про виховання дітей дошкільного віку. *Поліна Кергомар* про дошкільне виховання у Франції.

Педагогічна система *Марії Монтессорі*. «Метод наукової педагогіки, застосований до дитячого виховання в Будинках дитини». Зміст, методи і

засоби виховання дітей дошкільного віку. Роль органів чуття. Дидактичний матеріал.

Джон Дьюї про виховання дошкільників. Дитиноцентризм.

Вітчизняна педагогіка XIX ст. про виховання малої дитини. Опіка малих дітей у першій половині XIX ст. Діяльність В. Ф. Одоєвського в галузі дошкільного виховання.

К. Д. Ушинський про зміст та шляхи виховання дітей дошкільного віку.

Розвиток дошкільного виховання в другій половині XIX ст. Створення перших дитячих садків земствами, приватними особами.

Особливості розвитку дошкільня на західноукраїнських землях. Жіночий рух.

Виникнення педагогічних товариств сприяння дошкільному вихованню наприкінці XIX – початку XX ст.: Фребелівські товариства, Київське товариство сприяння вихованню й захисту дітей, Київське товариство народних дитячих садків. Діяльність Н. Лубенець. Організація народних дитячих садків, притулків, дитячих майданчиків. Зміст і методи виховання в них.

Підготовка виховательок дошкільних установ. Школа нянь (Київ). Фребелівський педагогічний інститут (Київ). І Сікорський.

Діяльність «Руської (Української) охоронки» на Галичині.

Формування дошкільної педагогіки. А. С. Симонович, Є. М. Водовозова про виховання дітей дошкільного віку.

Питання теорії і практики дошкільного виховання в дослідженнях діячів дошкільного виховання початку XX ст.: Л. К. Шлегер, М. Х. Свентицька, Є. І. Тихеєва.

Просвітницька діяльність, теорія та методика дошкільного виховання С. Ф. Русової. Внесок С. Русової в організацію національного дошкільного виховання. Педагогічна концепція С. Ф. Русової. Праці С. Русової в галузі дошкільного виховання. «Дошкільне виховання». «Теорія і практика дошкільного виховання».

Розвиток дошкільного виховання в Україні у 1917–1930-і роки.

Створення системи народної освіти. Дошкільні установи – перша ланка в державній системі освіти. Типи дошкільних установ у 20–30-і рр. Теорія і практика дошкільного виховання. Використання різних підходів у вихованні дітей. Проблема казки. Збільшення політичного впливу на зміст виховання. Розвиток дитячої літератури.

Перші програми роботи дошкільних закладів (1932, 1934). Створення методичних кабінетів. «Статут» та «Керівництво для вихователя дитячого садка» (1938). Підготовка кадрів дошкільних установ.

Розвиток дошкільної освіти у післявоєнний час. Реформи освіти в другій половині ХХ ст. Збільшення кількості дошкільних установ. Організація виховання за віковими групами (1953). Зміст виховання («Керівництва для вихователів»).

Організація різних типів дошкільних закладів. Роль підприємств і колгоспів у діяльності дошкільних закладів.

Ясла-садок (1959). Нові документи в галузі дошкільної освіти («Програми», 1963). Наукові дослідження в галузі дошкілля.

В. О. Сухомлинський про виховання дітей дошкільного віку. «Серце віддаю дітям» (ч. I).

Освітня реформа 1984 р. Комплекс – дитячий садок-початкова школа.

Сучасна дошкільна освіта в розвинених країнах світу.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна					
	Ус ь ого	у тому числі										
		л	с	л б	ін	СР С						
1	2	3	4	5	6	7	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Розвиток теорії і практики дошкільного виховання до початку ХІХ ст.												
1. Виховання малих дітей за часів первісного, рабовласницького суспільств та середньовіччя	4	2				2	4	2				2
2. Народна педагогіка про виховання малих дітей	18	4	6			8	18	2				16
3. Педагогічні погляди представників західноєвропейської педагогічної науки ХVІІ–ХVІІІ ст. в галузі дошкільного виховання.	26	8	6			12	26	2	2			22
4. Вітчизняні діячі ХVІ–ХVІІІ ст. про виховання дітей в сім'ї	12	2				10	10					10
Разом за Розділом 1	60	16	12			32	60	6	2			32
Розділ 2. Історія дошкільного виховання у ХІХ–ХХ ст.												
1. Педагогічна діяльність і теорія Ф.Фребеля	8	2	2			4	8		2			6
2. Педагогічні погляди К.Д.Ушинського	4	1				3	4					4

3. Нова педагогіка кінця XIX – першої третини XX ст. П.Кергомар. М.Монтессорі	12	4	4			4	12	2	2			8
4. Розвиток дошкільного виховання в Україні. Вітчизняні педагоги XIX ст. – початку XXст. про виховання малої дитини.	12	2	4			6	12	1	2			9
5. Освітня діяльність та педагогічні погляди С.Русової	9	1	2			6	9		2			7
6.Розвиток дошкільного виховання в Україні у XX столітті. В. Сухомлинський про виховання шестирічної дитини	7	2	2			3	7	1				6
7.Дошкільна освіта в світі наприкінці XX – початку XXI ст.	8	2	4			2	8					8
Разом за Розділом 2	60	14	18			28	60	4	8			
Усього годин	120	30	30			60	120	10	10			100
ІНДЗ												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	120	30	30			60	120	10	10			100

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять. Денна форма

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виховання малих дітей за часів первісного, рабовласницького суспільств та середньовіччя	2
2	Народна педагогіка про виховання малих дітей	4
3	Педагогічні погляди представників західноєвропейської педагогічної науки XVII–XVIII ст. в галузі дошкільного виховання	8
4	Вітчизняні діячі XVI–XVIII про виховання малих дітей	2
5	Освітня діяльність та педагогічні погляди Ф. Фребеля	2
6	Розвиток вітчизняного дошкільного виховання у XIX ст.	2
7	Педагогічні погляди К.Ушинського	1
8	Нова педагогіка кінця XIX – першої третини XX ст. П. Кергомар, М. Монтессорі, Д. Дьюї.	4
9	Освітня діяльність та педагогічні погляди С.Русової	1
10	Розвиток дошкільного виховання в Україні у XX столітті	2
11	Дошкільна освіта в світі наприкінці XX – початку XXI ст.	2

	Разом	30
--	-------	----

4.1.2 Теми лекційних занять. Заочна форма

№	Назва теми	К-сть год.
1	Виховання малих дітей за часів первісного, рабовласницького суспільств та середньовіччя	2
2	Народна педагогіка про виховання малих дітей	2
3	Педагогічні погляди представників західноєвропейської педагогічної науки XVII–XVIII ст. в галузі дошкільного виховання	2
4	Нова педагогіка кінця XIX – першої третини XX ст. П. Кергомар, М. Монтезорі, Д. Дьюї.	2
5	Розвиток дошкільного виховання в Україні. Вітчизняні педагоги XIX ст. – початку XXст. про виховання малої дитини.	1
6	Розвиток дошкільного виховання в Україні у XX столітті.	1
	разом	10

4.2.1. Теми семінарських занять. Денна форма

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Народна педагогіка про виховання малих дітей	6
2	Освітня діяльність та педагогічні погляди представників західноєвропейської педагогічної науки XVIII – початку XIX ст.	6
3	Педагогічна теорія і практика дошкільного виховання Ф.Фребеля	2
4	Розвиток дошкільної педагогіки на Заході в другій половині XIX – першій третині XX століття (П.Кергомар, М.Монтезорі, Д.Дьюї)	4
5	Вітчизняні педагоги XIX ст. – початку XXст. про виховання малої дитини.	4
6	Освітня діяльність та педагогічні погляди С. Русової	2
7	В. Сухомлинський про виховання шестирічної дитини	2
8	Дошкільна освіта в сучасному світі	4
	разом	30

4.2.2. Теми семінарських занять. Заочна форма

№	Назва теми	К-сть год.
1	Освітня діяльність та педагогічні погляди представників західноєвропейської педагогічної науки XVIII – початку XIX ст.	2
2	Педагогічна теорія і практика дошкільного виховання Ф.Фребеля	2
3	Розвиток дошкільної педагогіки на Заході в другій половині XIX – першій третині XX століття (П.Кергомар, М.Монтессорі, Д.Дьюї)	2
4	Вітчизняні педагоги XIX ст. – початку XXст. про виховання малої дитини.	2
5	Освітня діяльність та педагогічні погляди С. Русової	2
	разом	10

4.4.1 Завдання для самостійної роботи. Денна форма

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виховання малих дітей та педагогічна думка в рабовласницькому та середньовічному суспільствах.	2
2	Народна педагогіка про виховання малих дітей	8
3	Педагогічні погляди представників західноєвропейської педагогічної науки XV–XVIII ст. в галузі дошкільного виховання (Т. Мор, Т. Кампанелла, Я. Коменський, Дж. Локк, Ж.Руссо, Й.Базедов, Й.Песталоцці, Ш. Фур'є, Р. Оуен)	12
4	Вітчизняна педагогіка XVI–XVIII ст. про виховання дітей в сім'ї	10
5	Педагогічні праці Фрідріха Фребеля	4
6	Педагогічні праці К.Ушинського	3
7	Вітчизняні педагоги XIX – поч. XX ст. про виховання малої дитини.	6
8	Педагогічні праці М.Монтессорі, П.Кергомар, Д.Дьюї	4
9	Педагогічні праці С. Русової.	6
10	В.О. Сухомлинський «Серце віддаю дітям» (частина I)	3
11	Дошкільна освіта в сучасному світі	2
	Разом	60

4.4.2. Завдання для самостійної роботи. Заочна форма.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виховання малих дітей та педагогічна думка в рабовласницькому та середньовічному суспільствах.	2
2	Народна педагогіка про виховання малих дітей	16
3	Педагогічні погляди представників західноєвропейської педагогічної науки XV–XVIII ст. в галузі дошкільного виховання (Т. Мор, Т. Кампанелла, Я. Коменський, Дж. Локк, Ж.Руссо, Й.Базедов, Й.Песталоцці, Ш. Фур'є, Р. Оуен)	22
4	Вітчизняна педагогіка XVI–XVIII ст. про виховання дітей в сім'ї	10
5	Педагогічні праці Фрідріха Фребеля	6
6	Педагогічні праці К.Ушинського	4
7	Вітчизняні педагоги XIX –поч. XX ст. про виховання малої дитини.	9
8	Педагогічні праці М.Монтессорі, П.Кергомар, Д.Дьюї	8
9	Педагогічні праці С. Русової.	7
10	В.О. Сухомлинський «Серце віддаю дітям» (частина I)	6
11	Дошкільна освіта в сучасному світі	8
	Разом	60

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, опрацювання дискусійних питань тощо).

Використовуються:

- загальнонаукові методи навчання: аналіз, синтез, узагальнення, класифікація, порівняння, систематизація;

- словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда (катехізична і евристична), наукова доповідь;
- наочні методи: ілюстрація, демонстрація;
- проблемні методи: частково-пошуковий, дослідницький.
- методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
 - усного контролю;
 - письмового контролю.

Самостійна робота студента: робота з електронною бібліотекою, складання конспектів (тез), самостійна робота студентів з різними джерелами інформації, робота з літературою, самостійні методи роботи з джерелами: вивчення документів, творів видатних педагогів, робота з навчальним посібником та книгою, користування додатковою літературою, робота з інформаційними ресурсами.

Дистанційні методи навчання:

Телекомунікаційні методи (практичні заняття, on-line консультації в режимі Zoom-конференцій та зустрічей у Google Meet; робота у Viber-групах), самостійна робота студентів з освітніми ресурсами (освітні платформи Google Classroom, тощо).

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти. Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з «Історії дошкільної педагогіки» можуть бути такі:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- усні відповіді (довіді, обговорення питань семінарських занять, дискусії);
- відповіді у письмовій формі (тестування, контрольні);
- презентації результатів виконаних завдань;
- виконання завдань самостійної роботи (опрацювання творів видатних педагогів).

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певної частини навчального матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.*

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях

і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань семінарського заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Поточне оцінювання відбувається на семінарських заняттях (консультаціях), як усно, так і письмово, та здійснюється за національною шкалою. Критерії оцінювання роботи студента на занятті (усних та письмових відповідей) та самостійної роботи такі:

«5» - «відмінно» – Досконале знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями. Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання. У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки.

«4» «добре» – Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації. Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.

«3» «задовільно» – Відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються: переважно для виконання завдань репродуктивного характеру. У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість. Студент використовує, лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.

«2» «незадовільно» – Студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності, оперує лише загальними фразами. Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження). Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Підсумковий контроль. *Завданням підсумкового контролю* є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Виховання малих дітей в первісному суспільстві.
2. Педагогічні погляди давньогрецьких і римських філософів на виховання малих дітей.

3. Формування народної педагогіки українців. Виховання малих дітей у східних слов'ян VI–XIII ст.
4. Погляди на виховання малих дітей в працях утопістів Т.Мора і Т.Кампанелли.
5. Погляди Я.А.Коменського на виховання дитини від народження до шести років. «Материнська школа».
6. Д.Локк про виховання малої дитини. «Думки про виховання». Фізичне, моральне, розумове виховання.
7. Педагогічні погляди Ж.Ж.Руссо на виховання малої дитини. «Еміль або про виховання». Реалізація ідей вільного і природного виховання.
8. Погляди філантропіста Й.Базедова на виховання малих дітей в сім'ї. «Елементарне керівництво».
9. Й.Г.Песталоцці про виховання малих дітей.
10. Освітня діяльність та педагогічні погляди Р.Оуена, Ш.Фур'є в галузі дошкільного виховання.
11. Пам'ятки вітчизняної педагогічної думки XVI–XVIII ст. про сімейне виховання. «Заповіт» В. Загоровського (1576 р.), «Про виховання чад» (1609);
12. «Обід душевний» і «Вечеря душевна» С. Полоцького,
13. «Вдячний Єродій» Г. Сковороди.
14. Педагогічна діяльність і теорія виховання малої дитини Фрідріха Фребеля. Педагогіка і методика виховання в дитячому садку. Характеристика «дарів» Фребеля.
15. Розвиток вітчизняних дошкільних установ у XIX ст.
16. Освітня діяльність та педагогічні погляди К. Ушинського.
17. Освітня діяльність та педагогічні погляди А.Симонович. «Дитячий садок».
18. Освітня діяльність та педагогічні погляди Є.Водовозової.
19. Розвиток дошкільного виховання в Україні в другій половині XIX – початку XX ст. Педагогічні товариства сприяння дошкільному вихованню.
20. Освітня діяльність та педагогічні погляди Н.Лубенець в галузі дошкільного виховання.
21. Система виховання дитини дошкільного віку М.Монтессорі.
22. Освітня діяльність та педагогічні ідеї П.Кергомар.
23. Освітня діяльність та педагогічні погляди Л.Шлегер. «Практична робота в дитячому садку».
24. Освітня діяльність та педагогічні погляди Є.Тихеевої. «Сучасний дитячий садок, його значення і обладнання».
25. Освітня діяльність та погляди на виховання малої дитини М.Свентицької. «Наш дитячий садок».
26. Теорія та методика дошкільного виховання С.Русової. Педагогічні праці в галузі дошкільного виховання «Дошкільне виховання», «Теорія і практика дошкільного виховання».
27. Розвиток дошкільного виховання в Україні у 20-30-і роки XX ст.

28. Розвиток дошкільного виховання в Україні в 1944–1991 рр.
 29. В. Сухомлинський про виховання 6-річної дитини. «Серце віддаю дітям» (ч.І).
 30. Дошкільне виховання в сучасному світі.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота		Екзамен	Сума
Розділ 1.	Розділ 2.	Макс. 40	100
Т.1 – Т.4	Т.1. – Т.7		
60			

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна система оцінювання, ECTS (100-бальна)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	незараховано
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Антологія педагогічної думки Української ССР / ред. Н. Калениченко (УНДІП України). М., 1988.
2. Артемова Л. В. Історія педагогіки України: Підручник. К.: Либідь, 2006.
2. Історія дошкільної педагогіки: Хрестоматія / Упор. З. Н. Борисова, В. З. Сміль. К.: Вища школа, 1990, 1997.
3. Українська педагогіка в персоналіях: у 2 кн. / За ред. О. В. Сухомлинської. К.: Либідь, 2005.
4. Електронний варіант хрестоматії з історії дошкільної педагогіки, укладений О. С. Радул

Допоміжна

1. Дичківська І. М. М. Монтессорі: теорія і технологія / І. М. Дичківська, Поніманська Т. І. К., 2006.
2. Монтессорі М. Метод наукової педагогіки, застосований до дитячого виховання в будинках дитини. *Педагогіка Марії Монтессорі: минуле і сучасність*: навч. посібник / Радул О. С., Прибора Т. О., Андросова Н. М., Завітренко Д. Ж. Кропивницький, 2023.
3. Русова С. Ф. Вибрані твори. К., 1996.
4. Педагогіка Марії Монтессорі: минуле і сучасність: навч. посібник / Радул О. С., Прибора Т. О., Андросова Н. М., Завітренко Д. Ж. Кропивницький, 2023.

5.2. Методичне забезпечення

1. Хрестоматія з історії дошкільної освіти – електронний варіант.
2. Програма навчального предмету.
3. Плани семінарських занять.

5.3. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. bibliodovidrka@kspu.kr.ua
3. Бібліотека ЦДПУ імені Володимира Винниченка: <http://dSPACE.cuspu.edu.ua/ispui/handle>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).